SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

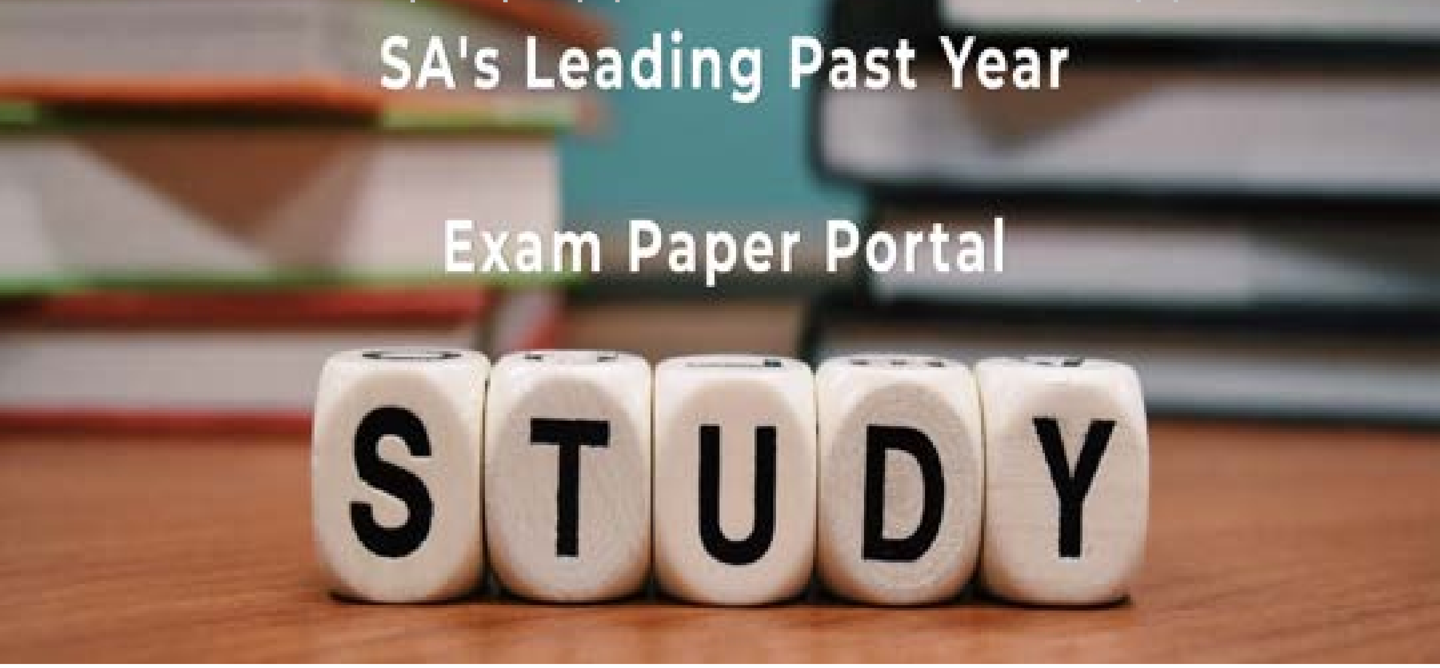

You have Downloaded, yet Another Great Resource to assist you with your Studies ☺

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

Province of the EASTERN CAPE EDUCATION

Iphondo leMpuma Kapa: Isebe leMfundo
Provinsie van die Oos Kaap: Department van Onderwys
Porafensie Ya Kapa Botjahabela: Lefapha la Thuto

NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT

GRAAD 12

SEPTEMBER 2024

AFRIKAANS HUISTAAL V3 NASIENRIGLYN

PUNTE: 100

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 13 bladsye.

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

ALGEMENE ASSESSERINGSRIGLYNE

Maak gebruik van die volgende simbole/tekens by die nasien van skryfwerk ter wille van eenvoud en eenvormigheid.

VERDUIDELIKING	SIMBOOL	BESKRYWING
Woordorde	→ ( )	Hakies en pyltjie
Woord(e) weggelaat	^	Weglaatteken
Taalfoute	______	Enkelstreep onder die taalfout
Spelfoute	══════	Dubbelstreep onder die spelfout
Paragraafindeling	**[**	Begin van ŉ nuwe sin
Woord(keuse)-foute	**X**	Trek ŉ X bo-oor die verkeerde woord
Erkenning van taaljuweeltjies	√	Regmerkie bo goeie taalgebruik, idees of uitdrukkings
Onduidelik/onverstaanbaar	ʃ (in die kantlyn)	Kronkelstreep
Punktuasiefout	**O**	Omkring foutiewe leesteken.
Punktuasie	**O**	Plaas ŉ sirkel waar leesteken moet wees.
Neem funksionele taalvariëteit in ag.	**D**	Skryf ŉ D vir "dialek" in die kantlynspasie

AFDELING A: OPSTEL

AFDELING A word volgens die rubriek uit 50 geassesseer. Die kandidaat mag slegs oor EEN onderwerp of prikkel skryf. **Hy/Sy mag enige soort opstel, toepaslik volgens hoe hy/sy die onderwerp interpreteer, skryf**. Slegs die finale poging word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste opstel nagesien.

NASIENRIGLYNE

Dui aan die einde van die opstel die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud:	**I = KH = 22**
Taal, styl en redigering:	**T = KL = 10**
Struktuur:	**S = K = 4**
Skryf dan die totaal van die opstel aan die regterkant (onder die opstel):	**36**

Dra die punt uit 50 oor na die BEGIN van die opstel (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

DIE FORMAAT VAN DIE OPSTEL

- **Inleiding:** Dit is gewoonlik een paragraaf waarin die onderwerp bekendgestel word. Dit behoort treffend, relevant, saaklik en kort te wees.
- **Liggaam:** Dit is verskeie paragrawe waarvan die eerste sinne gewoonlik die hoofgedagte bevat. Die daaropvolgende sinne is ter ondersteuning van die hoofgedagtes en is menings van die skrywer. Die laaste sinne bevat gewoonlik die samevatting van die hoofgedagte.
- **Slot:** Dit is die laaste paragraaf wat die opsomming van die skrywer se mening of sy/haar standpunt insluit. In die geval van ŉ verhalende, beskrywende en bespiegelende opstel vat die slot die skryfstuk saam, terwyl ŉ argumenterende en beredeneerde opstel se slot die skrywer se finale standpunt/mening weerspieël.

VRAAG 1

RIGLYNE

Assesseer die opstel, sonder vooroordeel, vanuit die leerder se oogpunt en volgens sy/haar interpretasie. Hierdie moontlikhede (onderstaande nasienriglyn) mag nie as bindend beskou word nie. Die leerder bied dus enige soort opstel aan, soos byvoorbeeld:

1.1 **Skielik word alles om my donker ...**

Die kandidaat sal die opstel hoofsaaklik as ŉ **verhalende/beskrywende** opstel aanbied, maar ander aanbiedings is ook aanvaarbaar. In ŉ verhalende/beskrywende opstel sal die fokus op ŉ oomblik wees waar alles rondom die spreker donker geword het, hetsy as gevolg van beurtkrag/'n kragonderbreking/'n natuurverskynsel/dood of floute. Die verhaalgebeure moet opbou na die oomblik waar alles donker geword het. Die opstel kan begin met alles wat donker word en die gebeure wat volg of eindig met alles wat donker word na afloop van die gebeure. Figuurlike interpretasies van alles wat met donker geassosieer word, bv. depressie of onsekerhede is ook aanvaarbaar. Enige ander aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

1.2 **Graad 12: die jaar van keuses.**

As **argumenterende** of **beredeneerde** opstel kan die kandidaat redes aanvoer waarom graad 12 die jaar is waarin die meeste keuses gemaak word. Die kandidaat kan die opstel as ŉ **beskrywende** opstel aanbied deur situasies in ŉ graad 12-jaar te beskryf waar keuses gemaak moet word. As **verhalende** opstel kan die kandidaat ŉ verhaal vertel van ŉ graad 12-jaar waarin keuses gemaak is. In ŉ **bespiegelende** opstel kan die kandidaat bespiegel of graad 12 die jaar van keuses is of wat die waarde van die keuses in graad 12 is. Enige ander aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

1.3 **Is dit vir die jeug noodsaaklik om te stem?**

As **argumenterende** opstel kan die kandidaat redes aanvoer waarom dit vir die jeug nodig/nie nodig is om te stem nie. Daar moet ŉ samevatting in die slot wees. Die kandidaat kan die opstel as ŉ **beskrywende** opstel aanbied deur situasies te beskryf waarin stemreg belangrik/onbelangrik is/was. As **verhalende** opstel kan die kandidaat ŉ verhaal vertel waarin stemreg noodsaaklik/nie noodsaaklik was nie. In ŉ **bespiegelende** opstel kan die kandidaat bespiegel of stemreg noodsaaklik is al dan nie. As **beredeneerde** opstel word beide kante beredeneer met ŉ gevolgtrekking in die slot. Enige ander aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

1.4 **"Haai Sonneblom, ek wag vir jou op die horison.**
Mag dit lank vat voor jy agterkom hoe mooi jy skyn, my sonneblom."

As **verhalende/beskrywende** opstel kan die kandidaat die verhaal vertel of die gebeure beskryf wat aanleiding daartoe gegee het dat hy/sy hierdie aanhaling sê. In ŉ **bespiegelende** opstel kan die kandidaat bespiegel oor nederigheid/ŉ goeie selfbeeld. In ŉ **argumenterende** opstel kan redes voorgehou word waarom dit belangrik is om nederig te bly. Die kandidaat kan ook die teendeel hiervan ontgin m.a.w. dat dit nie nodig is om hoogmoedig te wees/te weet dat jy mooi is nie. As **beredeneerde** opstel kan beide kante van ŉ goeie selfbeeld/hoogmoed beredeneer word. Enige ander aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

1.5 **Die belangrikste les wat ek geleer het.**

Die kandidaat sal hierdie opstel hoofsaaklik as ŉ **verhalende/beskrywende** opstel aanbied. Die fokus van die verhaal is op ŉ belangrike les wat die spreker geleer het. In ŉ **bespiegelende** opstel kan die kandidaat bespiegel oor die belangrikheid van lesse wat hy/sy geleer het. In ŉ **argumenterende** opstel kan die kandidaat argumente voorhou oor watter les die belangrikste is. ŉ **Beredeneerde** opstel weeg die twee kante op. Was dit ŉ belangrike les, al dan nie. Kom tot ŉ gevolgtrekking in die slot. Enige ander aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

1.6 **Tweegesig**

Die kandidate kan ŉ **verhalende** opstel skryf waarin die verhaal vertel word van ŉ persoon wat voorgegee het om iets te wees wat hy/sy nie is nie/iets mooi gesê het, maar ŉ slegte bedoeling daarmee gehad het. In ŉ **beskrywende** opstel kan woorde/gedrag of die impak van voorgee beskryf word. In ŉ **argumenterende** opstel kan argumente aangevoer word waarom mense soms tweegesig is. As **beredeneerde** opstel kan die leerder beredeneer dat dit soms nodig is om tweegesig te wees, maar dat dit nie wenslik is nie. Enige ander aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

1.7 **Springbok en Protea**

As **verhalende** opstel kan die kandidaat 'n verhaal vertel waarin hy/sy Springbok-/Proteakleure verwerf het. Dit kan ook na 'n gebeurtenis verwys waar die spreker met 'n springbok te doen gekry het. Opstelle wat fokus op jag, 'n besoek aan 'n wildtuin, fauna en flora van ons land, verwoesting van die natuur of volhoubaarheid is ook aanvaarbaar. In 'n **beskrywende** opstel kan die springbok/protea as nasionale simbole beskryf word, ook ander soos vis, boom, ens. 'n **Argumenterende** opstel kan argumente voorhou waarom die protea/springbok belangrike simbole in Suid-Afrika of enige ander land is. In 'n **beredeneerde** opstel kan die leerder beredeneer waarom nasionale simbole nodig is al dan nie. Enige aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

1.8 **Pyltjies op en af**

Die kandidaat kan 'n **verhalende** opstel skryf oor dit wat hom/haar sukses laat bereik het, maar ook laat misluk het. Die verhaal kan ook handel oor hoe hard 'n persoon moes werk om dit te kry en hoe maklik dit was om dit te verloor. In 'n **beskrywende** opstel kan die kandidaat die harde werk om sukses te behaal en dit wat jou kan laat misluk, beskryf. In 'n **bespiegelende** opstel kan die kandidaat bespiegel oor wat dit is wat jou suksesvol maak of jou laat misluk. In 'n **argumenterende** opstel kan die kandidaat argumenteer dat sukses nooit volkome bereikbaar is nie. As **beredeneerde** opstel kan die kandidaat beredeneer wat sukses waarborg of nie waarborg nie. Enige ander aanvaarbare interpretasie is toelaatbaar. **[50]**

TOTAAL AFDELING A: 50

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

SOORT OPSTELLE:

VERHALENDE OPSTEL

Dit is ŉ interessante vertelling van ŉ storie/gebeurtenis(-se) (gewoonlik uit die verlede). Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit handel oor iets wat gebeur het en vertel word (ŉ storie of gebeurtenis).
- ŉ Sterk oortuigende storielyn ontwikkel logies en die verhaal oortuig.
- Dit is opreg en met entoesiasme geskryf.
- Die inhoud is boeiend en interessant, daarom is die inhoud samehangend.
- Die verhaal word uit eie ervaring geskryf, maar dit kan fiktief wees.
- Karakterisering oortuig en die agtergrond/atmosfeer is geslaagd.
- ŉ Treffende inleiding boei die leser.
- ŉ Verrassende slot rond die inhoud af.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Dit gebruik gewoonlik die verlede tyd.

BESKRYWENDE OPSTEL

Die skrywer beskryf iets/iemand soos hy/sy dit ervaar (dis moeilik om iets te beskryf wat nie eerstehands ervaar is nie) en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef.

Hou die volgende in gedagte:

- Waarnemings met al vyf sintuie en ŉ goeie woordeskat word vereis.
- Insig, begrip, ŉ eie belewing en sinvolheid geniet aandag (dit is meer as net die opnoem van waarnemings).
- Tekste kan varieer van meer realisties tot ŉ verdieping in die aanbieding.
- Eie gevoelens oor dit wat beskryf word, kan gegee word.
- Plekke en gebeure word presies en akkuraat beskryf.
- Karakters moet lewensgetrou wees: innerlik en uiterlik.
- Beeldspraak, idiome en spreekwoorde word oorspronklik aangewend.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Beskrywing het atmosfeer en stemming ten doel: dit word gedoen deur die konnotasie en nie die denotasie van woorde nie.
- Stylfigure kan gebruik word.

BEREDENEERDE OPSTEL

Dis objektief en probeer om ŉ gebalanseerde gesigspunt van beide kante van ŉ argument te gee. Die skrywer oorweeg verskeie aspekte van die onderwerp onder bespreking en bied teenstellende menings onpartydig aan. Die skrywer mag tot ŉ spesifieke gevolgtrekking aan die einde van die opstel kom, maar die argumente vir en teen die onderwerp moet goed gebalanseerd en duidelik ontleed wees in die ontwikkeling van die opstel.

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

Hou die volgende in gedagte:

- BEIDE kante van die argument moet beredeneer word.
- Die inhoud oortuig en ontwikkel logies en helder.
- Dit bevat goed gemotiveerde en ondersteunende stellings.
- ŉ Gevolgtrekking word in die slotparagraaf, wat by die inleiding aansluit, gemaak. Die slot gee ŉ sterk aanduiding van die skrywer se mening.
- Die leser word deur die skrywer se standpunt oortuig.
- Oorredende en emotiewe taalgebruik kom voor.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.
- Hoewel objektief, kan die skrywer ook persoonlik raak.

BESPIEGELENDE OPSTEL

Die skrywer oorweeg/deurdink ŉ idee/lewenswaarheid en gee sy/haar emosionele reaksies en gevoelens weer. Dit bespiegel oor ŉ droom of wense/moontlikhede.

Hou die volgende in gedagte:

- Die probleem, situasie, saak, onderwerp word omskryf.
- Die onderwerp word bepeins, oordink: verskillende opsies word teen mekaar opgeweeg.
- Dis persoonlik van aard.
- Daar is ŉ definitiewe struktuur, maar ŉ gevolgtrekking is nie nodig nie.
- Dit hoef nie ŉ gebalanseerde bespreking te bied nie – dit kan humoristies of ernstig geskryf word.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

ARGUMENTERENDE OPSTEL

Die skrywer het ŉ spesifieke mening en argumenteer daaroor om sy/haar standpunt te motiveer.

Hou die volgende in gedagte:

- Dit is subjektief en definitiewe menings moet gestel word.
- ŉ Eie mening word op ŉ baie oorspronklike en treffende manier gegee.
- ŉ Reeks argumente om perspektief te motiveer, word gegee.
- Verdediging of aanval van ŉ saak word enduit volgehou.
- ŉ Verskeidenheid stylfigure en oorredingstegnieke kan gebruik word.
- Sterk gevoelstaal wat emosioneel is, maar nie kru taal nie, kan gebruik word.
- Daar moet ŉ duidelike en oortuigende slot wees.
- Sinstruktuur, spelling, leestekens, taalgebruik en paragrafering moet aandag geniet.

TOTAAL AFDELING A: 50

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

AFDELING B: TRANSAKSIONELE TEKSTE

AFDELING B word volgens die rubriek uit 25 geassesseer. Slegs TWEE tekste word nagesien. Indien dit onduidelik is wat die finale poging is, word die eerste teks nagesien.

RIGLYNE
Dui aan die einde van die skryfstuk die kodes soos volg aan:

Voorbeeld:

Inhoud, beplanning en formaat:	**I = K = 10**
Taal, styl en redigering:	**T = G = 6**
Skryf dan die totaal van die skryfstuk aan die regterkant (onder die teks).	**16**

Dra dan die punt uit 25 oor na die BEGIN van die skryfstuk (behoort by die beplanningsgedeelte te wees).

VRAAG 2

2.1 **E-POS**

Die informele e-pos word aan ŉ vriend/vriendin geskryf. Die fokus van die e-pos is tweeledig. In die e-pos moet die spreker die vriend/vriendin probeer oorreed om terug te keer Suid-Afrika toe en melding maak van alles wat Suid-Afrika vir hom/haar kan bied.

Hou die volgende in gedagte:

- Die skryfstyl is informeel, maar korrekte taal word vereis.
- Die formaat moet voorsiening maak vir twee e-posadresse asook die onderwerp soos in die vraestel aangetoon.
- Die informele e-pos is gewoonlik onderhoudende kommunikasie tussen twee partye wat mekaar betreklik goed ken.
- Die e-pos moet ŉ aanhef hê, bv. Goeiemôre/Dag Sarel
- Die onderwerp behoort in die eerste paragraaf vermeld te word: Die klem behoort op die oortuiging te val.
- In die liggaam van die e-pos word daar uitgebrei op die redes waarom Suid-Afrika baie kan bied.
- Die slot is net so belangrik as die inleiding. Daar is ŉ paar standaardmaniere om die e-pos mee af te sluit: Groete./Vriendelike groete./Alles van die beste./Beste wense.
- Bogenoemde kan as ŉ paragraaf in ‘n aparte reël geskryf word. Dit kan ook deel van die slot wees
- Die e-pos word deur die naam (en van) van die skrywer afgesluit. **[25]**

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

2.2 FORMELE BRIEF: BEDANKING

Hierdie formele brief word aan die bestuurder van ŉ bekende maatskappy gerig waarin die briefskrywer dankie sê vir die studiebeurs wat hy/sy ontvang het asook die bestuurder inlig oor wat hy/sy beplan om te studeer.

Hou die volgende in gedagte:

- Die formaat is formeel: daar moet dus twee adresse wees. Die res van die brief se formaat moet korrek wees soos vir formele briewe geld.
- Die inhoud is baie belangrik, so ook die styl, struktuur en doel.
- Styl: Dit behoort saaklik, formeel, maar hoflik te wees. Eenvoudige, direkte taal is nodig.
- Struktuur: Die brief moet bestaan uit paragrawe waarin gefokus word op die dank en waardering vir die beurs asook die studieplanne van die spreker.
- Die formele register moet gebruik word soos benodig in formele korrespondensie. Die aanspreekvorm "u" word dus gebruik.
- Die afsluiting is formeel en korrek.

  Die uwe/Vriendelike groete/Groete
  AMarais
  A. Marais **[25]**

2.3 HULDEBLYK

Bring hulde aan ŉ onderwyser wat skielik oorlede is.

Hou die volgende in gedagte

- Die oorledene se naam en van, adres en ouderdom, datum van afsterwe, die plek waar die persoon oorlede is en die oorsaak van die dood behoort gegee te word.
- Prestasies, hoogtepunte uit die oorledene se lewe en gemeenskapsbetrokkenheid kan ingesluit word.
- Die fokus behoort te wees op dit wat die onderwyser vir die spreker en die skool beteken het.
- Gebeurtenisse/staaltjies en herinneringe kan tot die sukses van die huldeblyk bydra.
- Taal, styl en register is formeel, opreg en uit die hart.
- Eufemismes kan gebruik word. **[25]**

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

2.4 INFORMELE VERSLAG

Die verslag fokus op die terugvoer van ŉ fondsinsamelingsfunksie wat onlangs by die skool gehou is.

Hou die volgende in gedagte:

- Die informele verslag het ŉ bepaalde formaat wat herkenbaar en korrek moet wees.
- Die aanslag is informeel, dog saaklik.
- Die doel van die verslag moet duidelik wees, nl. om verslag te lewer oor die fondsinsamelingsfunksie.
- Die skrywer lewer objektief verslag oor die funksie.
- Die verslag word in die verlede tyd geskryf as daar na die funksie verwys word.
- Die verslag word in die eerstepersoon gedoen.
- Feite moet akkuraat, bondig en objektief aangebied word.
- Aan die einde van die verslag moet daar ook ŉ aanbeveling/ aanbevelings vir ŉ volgende fondsinsamelingsfunksie wees. **[25]**

2.5 ONDERHOUD

Die onderhoud is tussen die kandidaat en nuwe skoolhoof. Die onderhoud fokus op dit wat die skoolhoof beplan om by die skool te verander.

Hou die volgende in gedagte:

- Die onderhoud behoort in vraag-en-antwoordmetode of dialoogvorm geskryf te word.
- Die doel van die onderhoud is om inligting in te win oor watter verandering die nuwe skoolhoof vir die skool beplan.
- Die slot vat die kern van die onderhoud saam.
- Die leser se belangstelling moet geprikkel word.
- Die toon, styl en woordkeuse moet respekvol wees en by die aard van die onderhoud pas. **[25]**

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

2.6 **INFORMELE TOESPRAAK**

Die inhoud van die toespraak fokus op die jeug wat goed genoeg is.

Hou die volgende in gedagte:

- Die toespraak word tydens 'n informele geleentheid gelewer.
- Die jeug moet aangespreek word, bv. Goeiedag Seuns en Dogters.
- Die teikengehoor moet in gedagte gehou word.
- Die inleidingsin moet sterk en prikkelend wees.
- Die onderwerp kan reeds in die eerste paragraaf genoem word.
- Die onderwerp word in die daaropvolgende paragrawe uitgebrei.
- Die toespraak moet motiverend van aard wees.
- In die slotparagraaf word die argumente treffend en bondig saamgevat. **[25]**

TOTAAL AFDELING B: 50
GROOTTOTAAL: 100

SA EXAM PAPERS

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR OPSTEL – HUISTAAL [50 PUNTE]

LET WEL:

- Gebruik altyd die rubriek by die nasien van die opstel (Vraestel 3, AFDELING A).
- Punte van 0−50 is in VYF hoofvlakomskrywings verdeel.
- Die kriteria vir Inhoud, Taal en Styl is verder in elk van die vyf vlakomskrywings in ’n hoë- en laevlaksubkategorie verdeel, met die toepaslike verspreiding van punte en die omskrywings.
- Struktuur word nie deur die verdeling in ’n hoe en lae vlak beïnvloed nie.

Kriteria		Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD EN BEPLANNING (Respons en idees) Organisering van idees vir beplanning; Bewustheid van doel, gehoor en konteks **30 PUNTE**	Hoë vlak	**28–30** - Respons is uitsonderlik/treffend en bo verwagting - Idees is intelligent, volwasse en stem leser tot nadenke - Uitsonderlike organisasie en samehang insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot.	**22–24** - Respons baie goed; getuig van vaardigheid - Idees heeltemal relevant, interessant en lewer bewys van volwassenheid - Organisasie baie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	**16–18** - Respons bevredigend - Idees redelik samehangend en oortuigend - Redelike organisasie en redelik samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	**10–12** - Wisselvallige samehang in respons - Idees onduidelik, nie oorspronklik nie - Min bewys van organisasie en samehang	**4–6** - Respons heeltemal irrelevant - Idees deurmekaar en nie op onderwerp gefokus nie - Vaag en herhalend - Geen organisasie nie en is onsamehangend
	Lae vlak	**25–27** - Respons uitmuntend, maar uitsonderlik treffende eienskappe van ’n opstel ontbreek - Idees intelligent en volwasse - Knap organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot)	**19–21** - Respons goed; getuig van vaardigheid - Idees relevant, interessant - Organisasie goed en samehangend, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	**13–15** - Respons bevredigend, maar verval soms in onduidelikheid - Idees redelik samehangend en oortuigend - ’n Mate van organisasie en samehang, insluitend inleiding, liggaam en samevatting/slot	**7–9** - Respons is grootliks irrelevant - Idees begin los staan en kan verwarrend wees - Skaars ’n bewys van organisasie en samehang	**0–3** - Geen poging aangewend om in ooreenstemming met onderwerp te wees nie - Heeltemal irrelevant en ontoepaslik - Deurmekaar en geen fokus nie
TAAL, STYL EN REDIGERING Toon, register, styl en woordeskat is geskik vir doel/effek en konteks; Woordkeuse; Taalgebruik en konvensies, punktuasie, grammatika, spelling. **15 PUNTE**	Hoë vlak	**14–15** - Toon, register, styl en woordeskat hoogs gepas vir doel, gehoor en konteks. - Taalgebruik getuig van vertroue, indrukwekkend - Toon retories treffend en effektief - Grammatika en spelling feitlik foutvry - Knap gedaan	**11–12** - Toon, register, styl en woordeskat baie gepas vir doel, gehoor en konteks. - Taalgebruik effektief en ’n deurlopende gepaste toon word gebruik − gepas, konstant; - Grammatika en spelling grootliks foutvry - Baie goed gedoen	**8–9** - Toon, register, styl en woordeskat - gepas vir doel, gehoor en konteks - Gepaste taalgebruik om betekenis oor te dra - Toon is gepas - Retoriese middele gebruik om betekenis te versterk	**5–6** - - Toon, register, styl en woordeskat minder gepas vir doel, gehoor en konteks nie - Taalgebruik baie basies - Toon en woordkeuse skaars toepaslik - Baie beperkte woordeskat	**0–3** - Taal onverstaanbaar - Toon, register, styl en woordeskat nie gepas vir doel, gehoor en konteks - Woordeskat so beperk dat dit onmoontlik is om sin te maak
	Lae vlak	**13** - Taalgebruik uitstekend en toon is retories effektief - Grammatika en spelling feitlik foutvry - Baie goed tot knap gedaan	**10** - Taalgebruik toepaslik en oor die algemeen effektief - Toon gepas en effektief - Enkele foute in grammatika en spelling. - Goed gedoen	**7** - Voldoende taalgebruik, maar teenstrydighede word opgemerk - Toon oor die algemeen gepas en beperkte gebruik van retoriese middele	**4** - Taalgebruik onvoldoende - Weinig indien enige sinsverskeidenheid - Woordeskat baie beperk	
STRUKTUUR Kenmerke van teks; Paragraafontwikkeling en sinskonstruksie **5 PUNTE**		**5** - Uitstekende ontwikkeling van onderwerp - Uitsonderlike detail - Sinne en paragrawe uitsonderlik gekonstrueer	**4** - Logiese ontwikkeling van details. - Samehangend - Sinne en paragrawe logies en toon variasie.	**3** - Relevante detail ontwikkel. - Sinne en paragrawe goed. gekonstrueer. - Opstel maak sin.	**2** - Sommige punte geldig. - Sinne en paragrawe foutief. - Opstel maak nog effens sin.	**0–1** - Noodsaaklike punte ontbreek. - Sinne en paragrawe foutief. - Opstel maak nie sin nie.

SA EXAM PAPERS | This past paper was downloaded from saexampapers.co.za

ASSESSERINGSRUBRIEK VIR TRANSAKSIONELE TEKSTE – HUISTAAL [25 PUNTE]

Kriteria	Uitsonderlik	Knap	Gemiddeld	Elementêr	Onvoldoende
INHOUD, BEPLANNING EN FORMAAT	**13–15**	**10–12**	**7–9**	**4–6**	**0–3**
	- Respons uitsonderlik, bo verwagting - Idees intelligent en volwasse	- Respons baie goed	- Respons voldoende en	- Basiese respons	
Respons op en idees; Organisering van idees vir beplanning; Doel, gehoor, kenmerke/konvensies en konteks	- Grondige kennis van kenmerke van die soort teks.	- Demonstreer goeie kennis van kenmerke van die soort teks.	- Toon voldoende kennis van kenmerke van die soort teks.	- Toon geringe kennis van kenmerke van die soort teks.	- Respons toon geen kennis van kenmerke van die soort teks nie.
	- Skryfstuk behou fokus.	- Behou fokus – geen afwyking nie.	- Nie heeltemal gefokus nie – enkele afwykings.	- Aanduiding van fokus, maar met afwykings.	- Betekenis onduidelik met groot afwyking.
	- Samehang in inhoud. Idees behoorlik uitgebrei.	- Samehang in inhoud. Idees baie goed uitgebrei.	- Redelike samehang in inhoud en idees.	- Inhoud en idees nie altyd samehangend nie.	- Geen samehang in idees en inhoud nie.
15 PUNTE	- Detail wat die onderwerp ondersteun.	- Detail wat die onderwerp ondersteun.	- Sommige detail ondersteun die onderwerp.	- Min detail ondersteun die onderwerp.	- Baie min detail ondersteun die onderwerp.
	- Gepaste en akkurate formaat.	- Gepaste formaat met onbeduidende foute.	- Formaat oorwegend gepas, maar met enkele foute.	- Nodige reëls van formaat vaagweg toegepas. - Kritiese foute begaan	- Nodige reëls van formaat nie toegepas nie.
TAAL, STYL EN REDIGERING	**9–10**	**7–8**	**5–6**	**3–4**	**0–2**
Toon, register, styl, doel/effek, gehoor en konteks;.	- Toon, register, styl en woordeskat hoogs geskik vir doel, gehoor en konteks.	- Toon, register, styl en woordeskat, baie geskik vir doel, gehoor en konteks.	- Toon, register, styl en woordeskat, geskik vir doel, gehoor en konteks.	- Toon, register, styl en woordeskat minder geskik vir doel, gehoor en konteks.	- Toon, register, styl en woordeskat stem nie ooreen met doel, gehoor en konteks nie.
Taalgebruik en konvensies;	- Grammatika akkuraat en goed gekonstrueer.	- Grammatika oor die algemeen korrek en goed gekonstrueer.	- Enkele grammatikafoute.	- Grammatika onakkuraat met etlike foute.	- Besaai met foute en verward.
Woordkeuse;		- Baie goeie woordeskat.	- Voldoende woordeskat.	- Basiese woordeskat.	- Woordeskat nie geskik vir doel nie.
Punktuasie en spelling **10 PUNTE**	- Feitlik foutloos.	- Oorwegend foutloos.	- Foute belemmer nie betekenis nie.	- Betekenis belemmer.	- Betekenis ernstig belemmer.

Kopiereg voorbehou